

MUHASEBE DÜNYASINDAN HABERLER

Hazırlayan : Yrd.Doç.Dr. Kadir GÜRDAL*

ULUSLARARASI MUHASEBE STANDARTLARI KURULU (IASB – International Accounting Standards Board)

2009'a Kadar Yeni UFRS Yok!

IASB, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'na (UFRS'ye) uyumun sağlanmasına ve uzmanlaşmanın artırılmasına yardımcı olmak amacıyla yeni adımlar attı. Bu çerçevede 2009'a kadar yeni UFRS'nin yürürlüğe girmemesi kararı alındı. Bu süre içerisinde, mevcut UFRS uygulamalarının yaygınlaştırılması ve ülke uygulamalarıyla uyumlaştırma çalışmalarının sürdürülmesi planlandı. Bu dönemde yapılması planlanan başlıca işler şu şekilde belirtilmiştir:

- Yeni standartlar için hazırlık çalışmalarına zaman kazandırılması: Yeni standartların ilgili dillere çevrilmesi, uygulanması ve yasal çer-

çeveye oturtulabilmesi için pek çok ülkenin zamana ihtiyacı bulunmaktadır. Gerekli zamanı kazandırmak için IASB, tamamıyla yeni UFRS'nin veya mevcut UFRS'nin temel eklerinin basımının yayın tarihi ile uygulamanın başlaması öngörülen tarih arasında en az bir yıllık bir süre tanınması eğilimindedir

- Kavramsal konularda daha fazla girdi için daha fazla olanak sağlanması: IASB ve Amerika Birleşik Devletleri Finansal Muhasebe Standartları Kurulu (FASB), muhasebe standartlarının uyumlaştırılması kapsamında yürüttükleri Kavramsal Çerçeve projesinde doğrudan taslak metin yayınlamak yerine, tartışma metinleri yayınlama konusunda anlaşmışlardır. IASB ayrıca mevcut gerçeğe uygun değer uygulamalarında bir tutarlılık sağlamak amacını taşıyan Gerçeğe Uygun Değer projesinin sonraki adımı olarak, bir tartışma metni yayınlamayı da kararlaştırmıştır. Proje-

* Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İşletme Bölümü Muhasebe-Finansman Anabilim Dalı
e-posta: kgurdal@politics.ankara.edu.tr

ler kapsamında tartışma metinlerinin kullanılması kararı, kamuoyunun yorumlarını alma konusunda en az iki fırsatın olması anlamına gelmektedir.

- Önemli konularda kamuya açık yuvarlak masa toplantıları: IASB, yakın zamanda iki önemli konuda kamuya açık yuvarlak masa toplantıları düzenleyecektir. Bunların ilki, IAS 37: Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar standardında yer alan tahakkuk ve ölçme ilkelerine yapılması amaçlanan eklerle ilgilidir. Bu toplantılar Kasım ve Aralık 2006'da yapılacaktır İkinci toplantı Kavramsal Çerçeve projesinin ölçme aşaması ile ilgilidir. Tartışmalar, maliyet ve gerçeğe uygun değeri de içerecek şekilde olası ölçme uygulamaları üzerinde odaklanacaktır. Bu toplantılar 2007'nin ilk çeyreğinde yapılacaktır.

Belirtilen bu adımlarla uyumlu olarak; IASB geliştirilmekte olan yeni UFRS'yi veya mevcut standartlara yapılacak önemli ekleri 1 Ocak 2009'dan önce uygulamaya koymayacaktır. Yeni standartları uygulama tarihinin 2009 olarak belirlenmesi, ülkelere, UFRS'leri uyumlaştırma ve yürürlüğe koyma açısından zaman kazandıracaktır.

2009'dan önce yeni standartlarını uygulamaya koymaktan kaçınarak IASB; aynı zamanda, 2005'te UFRS'yi uygulamaya başlayan şirketlere uygulama açısından dört yıllık bir istikrar da sağlamış olacaktır. 2009'dan önce yeni standartları uygulama yükümlülüğünün olmaması yaklaşımının oluşturulması yeni standartların yayınlanmasına engel değildir. Yeni standart yayınlanması durumunda şirketlere bu yeni standartları yürürlük tarihinden önce uygulamada gönüllülük esasını getirilmektedir. Bu süre içerisinde uygulamadaki standartlarla ve mevcut konularla ilgili olarak yapılacak yorumlar ve küçük ekler bu yaklaşımın dışındadır.

Kavramsal Çerçeve Hakkında Tartışma Metni

IASB ile FASB (US Financial Accounting Standards Board) arasında finansal raporlamanın Kavramsal Çerçevesi ile ilgili ortak projenin ilk adımı olarak her iki örgüt de birer tartışma metni yayınladılar ve görüşe açtılar Metinler; finansal raporlamanın amacı ve karar alma amaçlı finansal bilgilerin niteliği ile ilgili olarak bu örgütlerin ilk görüşlerini içermektedir.

Taslak olarak sunulan ilk görüşlere göre; genel amaçlı dışsal finansal raporlamanın amacı, mevcut çerçevenin tanımına paraleldir: Mevcut ve potansiyel yatırımcılara, kredi verenlere ve diğerlerine, yatırım, kredi ve benzer kaynak dağılımı kararlarının alınmasında yararlı bilgiler sağlanması. Belge aynı zamanda; karar alımına yararlı olabilmesi için finansal bilgilerin kararla ilgili olma, gerçeğe uygun sunum, (tutarlılığı da içerecek şekilde) karşılaştırılabilirlik ve anlaşılabilirlik gibi özelliklerini de tanımlamaktadır.

“Preliminary Views on an Improved Conceptual Framework for Financial Reporting: The Objective of Financial Reporting and Qualitative Characteristics of Decision-useful Financial Reporting Information” başlıklı tartışma metnine IASB ve FASB internet sayfalarından ulaşılabilir.

Görüşlerin toplanmasından sonra 2007 yılında taslak metin yayınlanacaktır.

ULUSLARARASI MUHASEBECİLER FEDERASYONU (IFAC – International Federation of Accountants)

XVIII. Dünya Muhasebeciler Kongresi Malezya'da!

IFAC Kurulu, Kasım 2006'da İstanbul'da yapılacak olan Dünya Muhasebeciler Kongresi'ni

izleyen kongrenin Kuala Lumpur'da yapılmasına karar verdi. Ulusal muhasebe örgütleri tarafından önerilen beş şehir arasında yapılan incelemeler sonucunda bu karara varıldı. Konum, tesis kalitesi ve ulaştırımayı da içerecek şekilde altyapıya ek olarak ulusal meslek mensuplarının desteği son değerlendirmede belirleyici faktörler oldu.

Ödüle Değer Makaleler 2006 Yarışması Sonuçları

IFAC The Professional Accountants in Business (PAIB) Komitesi tarafından her yıl tekrarlanan Ödüle Değer Makaleler (Articles of Merit) yarışmasının 2006 yılı değerlendirme sonuçları açıklandı. Performans ölçümü, şirket sosyal sorumluluğu, muhasebe ve finans uzmanlığının değişen rolü gibi konularda ödül kazanan uluslararası makaleler bir yayın olarak da hazırlandı. Yayında, yönetim muhasebesine katkı sağlamak amacıyla düzenlenen Ödüle Değer Makaleler Ödül Programı kapsamında PAIB Komitesi tarafından seçilen ve daha önce başka kaynaklarda yayınlanan 10 adet makale yer almaktadır

2006 yılının birinciliği, ilk olarak Avustralya meslek örgütü "CPA Australia"nın yayını olan "Australian Accounting Review"de yayınlanan ve Kim Langfield-Smith ile David Smith tarafından hazırlanan "Performance Measures in Supply Chains" adlı makale kazanmıştır. Makale, kaynak zinciri yönetiminin yararlarını ve sorunlu yönlerini incelemektedir.

Ödül kazanan diğer makaleler ise ilk olarak "The American Institute of Certified Public Accountants"ın "Journal of Accountancy" dergisinde; "The Chartered Institute of Management Accountants"ın (İngiltere) "Financial Management" dergisinde; "CMA Canada"nın "CMA Management" dergisinde, "CPA Australia"nın

"Australian Accounting Review" dergisinde; "The Institute of Chartered Accountants in England and Wales"ın "Performance Measurement, Finance & Management Special Report"ta; ve "The Institute of Management Accountants"ın (Amerika Birleşik Devletleri) "Strategic Finance" dergisinde yayınlanmıştır

Ödüle Değer Makaleler 2006, önceki yıllardaki yayınlarla birlikte <http://www.ifac.org/store> adresli internet sayfasından ücretsiz olarak elde edilebilir.

Denetçi Yeterliliği İle İlgili Yeni Eğitim Standardı

IFAC bünyesinde bağımsız bir standart oluşturma kurulu olan Uluslararası Muhasebe Eğitim Standartları Kurulu (The International Accounting Education Standards Board -IAESB), yeterli bir şekilde işlem yapabilmeleri için denetçilerin taşınması gerekli beceri, eğitim, mesleki değer ve davranışlarla ilgili yeni bir standardı uygulamaya koydu. Uluslararası Eğitim Standardı 8: Denetim Mesleği Yeterlik Koşulları (International Education Standard – IES 8: Competence Requirements for Audit Professionals) sadece denetim elemanları için değil, tüm denetim meslek mensupları için geçerlidir. Standart, uluslararası denetim yapan denetim meslek mensupları için özel yeterlik koşulları da öngörmektedir.

1 Temmuz 2008'de yürürlüğe girecek olan standartla ilgili olarak IFAC üye ülkelerinin IES 8 gereklerini karşılayacak gerekli düzenlemeleri yapmaları beklenmektedir. Standartla getirilen koşullar arasında ileri düzeyde denetim ve finansal muhasebe bilgisi düzeyi, ilgili bilişim teknolojisi bilgisi, denetim meslek mensubundan beklenen mesleki beceri, mesleki değer, etik ve davranışlar yer almaktadır.

AVRUPA BİRLİĞİ**4. ve 7. Yönerge'lere Ekler**

Avrupa Birliği (AB) Konseyi, Avrupa'daki şirketlerin yıllık ve konsolide hesaplarıyla ilgili mevcut AB yönergelerinde değişiklik yapılmasını onayladı. Yeni yönerge 4. ve 7. şirketler hukuku yönergeleri (78/660/EEC ve 83/349/EEC sayılı muhasebe yönergeleri) ile birlikte bankalarla ilgili muhasebe yönergesini (86/635/EEC) ve sigorta taahhütleri ile ilgili muhasebe yönergesini (91/674/EEC) değiştirdi.

Yönerge; finansal tablolar ve yıllık raporlar için kurul üyelerinin ortak sorumluluğunu öngörmekte, ilişkili taraflarla yapılan işlemler ve bilanço dışı düzenlemeler hakkında şeffaflığı arttırmakta, halka açık şirketler için kurumsal yönetim tablosunun hazırlanması gerektiğini bildirmektedir. Belirlenmiş muhasebe ve denetim kurallarını uygulama zorunluluğu dışında kalacak olan küçük ve orta ölçekteki işletmeleri belirleyen ölçüler de yükseltildi.

Yeni yönerge (2006/46/EC), Konsey ve Avrupa Parlamentosu başkanlarının imzalamalarından sonra AB Resmi Gazetesi'nde 16 Ağustos 2006'da yayımlandı ve takip eden 20 gün sonunda yürürlüğe girdi. AB üyesi ülkeler yeni yönergeyi kendi ulusal mevzuatına aktarmak için 2 yıllık bir süreye sahiptir.

Muhasebe Standartlarının Önerilmesinde Yeni Bir Uzmanlık Grubu

Temmuz 2002'de kabul edilen Uluslararası Muhasebe Standartları Düzenlemesi (UMSD) (The International Accounting Standards Regulation), menkul kıymet borsaları gibi düzenlenmiş piyasalarda kayıtlı tüm AB şirketlerinin konsolide hesaplarının tek bir küresel standartlar setine

(genel görüşe göre UFRS'ye) uygun olarak hazırlanmasını öngörmektedir.

UFRS, bağımsız bir standart belirleyicisi olan IASB tarafından hazırlanmaktadır. UMSD'ye göre, bu standartlar AB'de kullanılmak üzere onaylanır. UMSD, UFRS'nin AB içinde uygulanması için uygun olup olmadığının belirlenmesinde Komisyon'a destek ve uzmanlık sağlamak üzere bir muhasebe teknik komitesinin oluşturulmasını öngörmüştür. Standart belirleyicileri, kullanıcıları ve muhasebe meslek mensuplarını temsil eden örgütler tarafından kurulan Avrupa Finansal Raporlama Danışma Kurulu (European Financial Reporting Advisory Group – EFRAG) bu amaçla görev yapmaktadır.

EFRAG özel nitelikte bir birim olduğundan; uygulama sürecinin yüksek kaliteyi, şeffaflığı ve güvenilirliği sağlaması açısından uygulama önerisinin objektif ve dengeli olmasını sağlayacak şekilde uygun kurumsal altyapının oluşturulması önemlidir.

Bu nedenlerle Avrupa Komisyonu, muhasebe alanında EFRAG'ın görüşlerinde objektiflik ve denge sağlamak üzere Standartlar Öneri İzleme Grubu (Standards Advice Review Group) kurdu. Grup, bağımsız uzmanlardan ve ulusal standart belirleyicilerinin muhasebe konusunda deneyimleri ve yeterlilikleri kabul görmüş üst düzey temsilcilerinden oluşacaktır. Üyeler bireysel olarak atanacaklar ve hiçbir dış etki olmaksızın Komisyon'a bağımsız olarak görüş bildireceklerdir. Grubun görevi, EFRAG tarafından verilen uygulama önerisinin dengeli ve objektif olup olmadığını değerlendirmektir. Grup ilgili kararını, EFRAG'ın görüşünü aldıktan sonra normal koşullarda en geç üç hafta içinde verecektir. Son öneri Komisyon'un internet sayfasında yayınlanacaktır.

**ABD SERMAYE PİYASASI KURULU
(SEC - US Securities and Exchange
Commission)**

**Bir Milyondan Fazla SEC Raporu İnternet
Aracılığıyla İncelenebilir.**

SEC, kayıtlı şirketler ve yatırım fonları tarafından son iki yıl içinde Kurul'a sunulan belgelerin internet üzerinden incelenebileceğini duyurdu. ABD'deki yaklaşık 90 milyon yatırımcının internet olanaklarından yararlanarak şirketlerin özel finansal bilgilerine ulaşması mümkündür. Tam metin olarak tüm belgelere ulaşabilme, yatırımcılara ve analizcilere istedikleri özel bilgileri inceleme olanağı sunmaktadır. Bu yeni arama aracı www.sec.gov/edgar/searchedgar/webusers.htm adresinden ulaşılmaktadır.

**KANADA BELGELİ MUHASEBECİLER
KURULUŞU
(CICA - Canadian Institute of
Chartered Accountants)**

Muhasebeciler İşletme Performansını Artırır!

CICA tarafından yapılan bir araştırmaya göre; mali müşavirleri Baş Finansal Yönetici (BFY) olarak çalıştırmak, işletmelerde şirket performansının artırılmasına yardımcı olmaktadır.

CICA her yıl yaptığı araştırmayla Kanada'daki halka açık 1000 büyük şirkette üst düzey yöne-

ticiler arasında yer alan mali müşavir sayısını belirlemeye çalışmaktadır. Yapılan çalışma kapsamında mali müşavirlerin performanslarını da değerlendirmek amacıyla bu 1000 şirketin finansal performansı da incelenmektedir.

BFY ve benzeri üst düzey yöneticiler arasında mali müşavirlere yer veren şirketler, önceki yıllarda olduğu gibi bu yıl da, performans açısından diğerlerine göre daha iyi durumdadırlar. Bu şirketler özsermaye kârlılığı, sermaye kârlılığı ve varlıkların kârlılığı gibi performans ölçülerinde rakiplerinin önüne geçmeyi başarmışlardır. BFY olarak mali müşavir bulundurmayan şirketlerde son beş yıllık sermaye kârlılığı ortalaması -%0.16 iken; mali müşavirlerin BFY olarak bulunduğu şirketlerde bu oran %5.4'tür. Aynı dönemde varlıkların kârlılığı ilgili şirketler için sırasıyla %0.8 ve %4.6'dır.

Araştırma yapılan 1000 büyük şirketin BFY pozisyonlarının %58'inde mali müşavirler yer almaktadır. Son beş yılda bu oran istikrarlı bir şekilde artmaktadır.

Yapılan çalışma, 1000 şirkette en üst düzeydeki dört yönetici grubunun %23'ünün; daha genel bakıldığında üst düzeydeki altı yönetici grubunun %61'inin mali müşavir olduğunu göstermiştir. Mali müşavirlerin finansal konulardaki uzmanlıkları, işe bakış açıları ve stratejik düşünme becerileri kendilerine olan talebi her geçen gün arttırmaktadır.